

Wrocław, 11 września, 2023.

Prof. dr hab. Bogusław Fiedor, Dr h.c.
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

RECENZJA

dorobku naukowego i dydaktyczno-organizacyjnego Pani dr Edyty Łaszkiewicz, adiunkta na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego, w związku z postępowaniem o nadanie Jej stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse

I. Podstawowe dane o przebiegu pracy naukowej i zatrudnieniu Kandydatki

Doktor E. Łaszkiewicz urodziła się w roku 1986. Ukończyła studia w zakresie gospodarki przestrzennej na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego, uzyskując tytuł zawodowy magistra. Na tym samym wydziale w roku 2015 uzyskała stopień doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii i finansów na podstawie dysertacji *Przestrzenne modele wielopoziomowe w analizach społeczno-ekonomicznych* (promotor pracy prof. dr hab. Jadwiga Suchecka). W latach 2012-2015 była zatrudniona jako asystent na macierzystym Wydziale, zaś od roku 2016 do chwili obecnej pracuje na tym Wydziale jako adiunkt, w Katedrze Gospodarki Regionalnej i Środowiska, w Zakładzie Analiz Systemów Społeczno-Ekonomicznych.

II. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych Habilitantki w okresie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora (2015-2022), ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięcia naukowego, o którym mowa a artykule 219. Ust 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w postaci cyklu sześciu powiązanych tematycznie artykułów naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny „ekonomia i finanse” (Autoreferat, s. 4)

II.1. Ocena ogólna

Ocenę ogólną dorobku naukowo-badawczego Habilitantki w okresie objętym recenzją (po roku 2015, a więc po obronie pracy doktorskiej) opieram na bardzo starannie przez Nią przygotowanym *Wykazie osiągnięć naukowych* (Załącznik nr 4 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego). Poniżej przedstawiam zestawienie, które jest oparte na tym *Wykazie*. Zestawienie jest w tym sensie „niepełne”, że Habilitantka - co nie końca jest zrozumiałe – nie ujmuje w pozycji *publikacje będące artykułami naukowymi opublikowanymi w czasopismach naukowych z bazy JCR sześć innych publikacji*, które w dalszej części dokumentacji wniosku awansowego są ujęte odrębnie jako cykl tematycznie powiązanych ze sobą artykułów stanowiący osiągnięcie naukowe będące podstawę ubiegania się o stopień doktora habilitowanego. Ich ocena będzie przedmiotem punktu II.2 recenzji

- *1 monografia samodzielna*¹, *Ekonometria przestrzenna III: modele wielopoziomowe – teoria i zastosowania* (Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2016;

¹ Na podstawie lektury spisu treści i *Wprowadzenia* do monografii (www.ksiegarnia.beck.pl/media/product_custom_files/1/5/15007-ekonometria-przestrzenna-iii-modele-wielopoziomowe-teoria-i-zastosowanie-edyta-laszkiewicz-wprowadzenie.pdf) można jednak wyrazić

- **23 publikacje będące artykułami naukowymi opublikowanymi w czasopismach naukowych z bazy JCR**, wszystkie współautorskie, opublikowane w języku angielskim.
 - Oprócz podania udziału ilościowego (w %) Habilitantki w poszczególnych publikacjach, bardzo starannie opisano, na czym polegał Jej wkład merytoryczny (sformułowanie celów i hipotez, przygotowanie danych/baz danych, analiza ilościowa w oparciu o zaawansowane metody ekonometryczne, w tym zwłaszcza ekonometrii przestrzennej, omówienie wyników badań i ich znaczenia dla dalszych badań, opracowanie tekstu). Od strony ilościowej udział Habilitantki jest bardzo zróżnicowany: dla 9 tekstów jest to poniżej 10%, dla 7 w przedziale 11-30%, dla 6 w przedziale 31-50% oraz 1 artykuł z udziałem 98%.
 - Zdecydowana większość artykułów została opublikowana w czasopismach z wysokimi wartościami IF: 9 o IF>3, 6 o IF>4 i 7 o IF>5, w tym w tak prestiżowych dla ekonomii ekologicznej, ekonomii trwałości (*Sustainability Economics*) i gospodarki przestrzennej, czyli głównego obszaru badań Habilitantki, jak: *Urban Forestry nad Urban Greening*, *Ecology and Society*, *Ecosystems Services*, *Landscape and Urban Planning*, *Environmental Science and Policy*, czy *Cities*. W przypadku 17 artykułów publikacja miała miejsce w czasopiśmie o wartości punktowej według listy MNIe 100 i więcej.;
- 5 artykułów naukowych w czasopismach opublikowanych w czasopismach spoza bazy JCR, 4 współautorskie i 1 samodzielnie przygotowany, w tym 4 w języku angielskim, z czego 2 o wartości punktowej według listy MNIe 100. Podobnie jak w przypadku pierwszej z grup artykułów, mamy do czynienia ze znacznym zróżnicowaniem ilościowego udziału Habilitantki w poszczególnych artykułach);
- 4 artykuły w czasopismach spoza listy MNIe, wszystkie współautorskie, tym 3 w języku angielskim
- 12 wystąpień w postaci przedstawienia referatów (9 w języku angielskim) - wszystkie samodzielne - na konferencjach naukowych, z czego 8 międzynarodowych (Czechy, Estonia, Niemcy, Finlandia, Hiszpania, Wielka Brytania). W ujęciu ilościowym aktywność ta była mniejsza niż w obejmującym tylko 5 lat okresie między ukończeniem studiów a doktoratem, w którym Habilitantka ma w dorobku 21 wystąpień konferencyjnych w postaci przedstawienia referatów (20) i posterów (1) na konferencjach międzynarodowych (16) i krajowych (5).

Odzwierciedleniem bardzo wysokiej aktywności Habilitantki w międzynarodowym życiu naukowym są dane naukowometryczne dotyczące Jej twórczości publikacyjnej. I tak według dokumentacji wniosku awansowego (Załącznik nr 4, *Wykaz osiągnięć naukowych*, s. 22; stan na 2023.01.07) sumaryczny *Impact Factor* (wg roku publikacji) dla okresu po uzyskaniu stopnia doktora wynosi 129,81, co jest wartością niezwykle wysoką, w zasadzie niespotykaną na porównawczym tle znanych recenzentowi wniosków o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego, ale i tytułu profesora w subdziedzinie nauki ekonomicznych w Polsce. Jest to jednak wartość bardzo istotnie przeszacowana, biorąc pod uwagę wskazane wyżej udziały Habilitantki w przygotowaniu poszczególnych publikacji w czasopismach posiadających współczynnik wpływu (IF). Jako recenzent policzyłem tę wartość wając ją udziałem Habilitantki w poszczególnych publikacjach. Sumaryczna wartość IF obliczonego w ten sposób jest zasadniczo mniejsza i wynosi 15,58. Na wspomnianym powyżej tle porównawczym jest to wartość jednak całkowicie zadowalająca, a nawet dość wysoka. Jeśli chodzi o liczby cytowań wnioskodawcy to wynoszą one dla okresu po uzyskaniu stopnia doktora odpowiednio: 952 –

przypuszczenie, że dzieło to ma charakter nie tylko monografii naukowej, ale i – skądinąd bardzo wartościowego – podręcznika akademickiego.

Google Scholar, 573 – Web of Science. 640 – Scopus. Są one bardzo wysokie w kontekście wniosku awansowego, ale znowu należałyby je zważyć udziałami Habilitantki w poszczególnych publikacjach. Według listy Google Scholar, aktualna liczba cytowań (uwzględniająca również 6 publikacji ujętych jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu Ustawy) wynosi 1271, z czego przeważająca większość – 1231 – przypada na ostatnie 5 lat, w tym na lata 2021-2023 odpowiednio 306, 350 i 323. W kontekście tych danych naukowometrycznych można stwierdzić, że publikacje naukowe Pani dr E. Łaskiewicz są w wysoce zadowalającym stopniu cytowane i komentowane w międzynarodowym obiegu naukowym. Chodzi zwłaszcza o publikacje dotyczące aspektów ekonomicznych i społecznych funkcjonowania terenów zielonych w obszarach miejskich

Opublikowany dorobek naukowy dr E. Łaskiewicz w okresie objętym oceną (2015-2022) jest dość obszerny. Relatywizujący przysłówek „dość” używam tu w kontekście faktu, że ma ten dorobek – poza samodzielną monografią – charakter współautorski, związany z uczestnictwem Habilitantki w zespołach badawczych, także z udziałem osób z zagranicznych uczelni i instytucji naukowych. krajowca. Z drugiej strony należy ten fakt ocenić bardzo pozytywnie, zwłaszcza w obliczu interdyscyplinarności Jej badań. W skali niezwykle rzadko spotykanej w Polsce w procedurach habilitacyjnych został upowszechniony ten dorobek w międzynarodowym obiegu naukowym, o czym w sposób kwantytatywny świadczy szeroki zakres cytowania publikacji, których była współautorką, w ostatnich latach (patrz poprzedni akapit). Dorobek ten charakteryzuje bardzo duża zwartość tematyczna. W zdecydowanej większości mieści się on powiązanych ze sobą wzajemnie subdyscyplinach (obszarach) naukowych, takich jak:

1. Ekonomia ekologiczna i ekonomia zrównoważonego rozwoju (*Sustainability Economics*), ze szczególnym uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju miasta (*Sustainable Urban Development*), a w tym przede wszystkim roli zieleni miejskiej (*urban green spaces*), wyceny monetarnej usług ekosystemowych, w tym związanych z terenami zielonymi w miastach, oraz sprawiedliwości ekologicznej i powiązanych z nią (jej brakiem) nierówności społecznych.
2. Gospodarka i planowania przestrzenne, znowu ze szczególnym uwzględnieniem problematyki miejskich terenów zielonych.

Niemal w całości badania i dorobek publikacyjny Habilitantki w powyższych zakresach oparte są na wykorzystaniu zaawansowanych metod ekonometrycznych, w tym zwłaszcza ekonometrii przestrzennej. Nie oceniając - jako że nie jestem specjalistą w tym zakresie – od strony formalno-narzędziowej, czyli doboru i sposobu wykorzystania narzędzi ekonometrycznych dla modelowania i rozwiązywaniu problemów badawczych podnoszonych przez Habilitantkę, zakładam, że jako uznana badaczka w zakresie ekonometrii przestrzennej (o czym świadczy choćby samodzielnie przygotowana monografia, *Ekonometria przestrzenna III: modele wielopoziomowe – teoria i zastosowania*) czyni to w sposób wysoce kompetentny. Ponadto, pośrednim ale poza dyskusyjnym probierzem tej poprawności i kompetencji formalno-narzędziowej jest fakt, że niemal wszystkie spośród publikacji składających się na dwa wyżej wskazane obszary badawcze podlegały wnikliwym recenzjom i rozbudowanemu procesowi edyjnemu w prestiżowych międzynarodowych i – w mniejszym zakresie - krajowych czasopismach naukowych.

Podsumowując, w obu wyżej wskazanych obszarach, Habilitantka ma znaczący dorobek naukowo-badawczy, dorobek bardzo dobrze upowszechniony w międzynarodowym obiegu naukowym poprzez liczne publikacje, charakteryzujące się też dużą liczbą cytowań, w uznanych międzynarodowych periodykach. Ponadto w okresie objętym tą oceną wykazała się też Ona też aktywnością w postaci czynnego (przedstawienie referatów naukowych)

uczestnictwa w międzynarodowych konferencjach, sympozjach i kongresach naukowych, choć skalę tej aktywności – tak w odniesieniu do okresu poprzedzającego uzyskanie doktoratu, jak i dużej liczby publikacji w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym i napisanych w niemałej części wspólnie z naukowcami zagranicznymi (8 na 23) – trudno uznać za dużą. W ujęciu całościowym uznaję ten dorobek za całkowicie satysfakcjonujący w kontekście starania o uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dyscyplinie ekonomia i finanse. Wnosi on wartościowy wkład do subdyscyplin ekonomia ekologiczna i ekonomia zrównoważonego rozwoju (ekonomia trwałości – *sustainability economics*) w obszarze dotyczącym zrównoważonego rozwoju miasta poprzez opartą na ekonometrycznym modelowaniu analizę wpływu istnienia i zróżnicowanej dostępności obszarów zielonych w miastach na dobrostan mieszkańców oraz ekologiczny wymiar sprawiedliwości społecznej i - z drugiej strony - nierówności społeczne z tym związane. Widać przy tym wyraźnie, że dorobek Habilitantki ma charakter interdyscyplinarny, bowiem dotyczy również problematyki zieleni miejskiej w kontekście gospodarowania przestrzenią i planowania przestrzennego w miastach (związek z dyscypliną geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna). Nie uznaję tego jednak za wadę czy ograniczenie tego dorobku w kontekście wniosku awansowego, ale wręcz jego zaletę, gdyż „zazielenianie” (*greening*) miasta jako komponent jego zrównoważonego rozwoju zawsze wiąże się z racjonalnym planowaniem i zarządzaniem miejską przestrzenią.

Dorobek Habilitantki związany z uczestnictwem w projektach badawczych i kierowanie nimi w okresie objętym oceną (2015-2022) obejmuje:

1. Kierowanie bądź współkierowanie trzema (dwa krajowe, jeden międzynarodowy) projektami, w tym jednym finansowanym ze środków NCN (OPUS), wykonywanym przez konsorcjum Uniwersytetu Łódzkiego (lider projektu) i SGGW w Warszawie, oraz jednym finansowanym przez BiodivERsA (ERA-NET) wykonywanym przez konsorcjum Stockholm Resilience Centre (partner wiodący) oraz Uniwersytet Łódzki. Wszystkie projekty dotyczyły ekologicznych i przestrzennych aspektów problematyki terenów zielonych (w jednym przypadku także infrastruktury wodnej) w rozwoju miasta, a więc dominującego obszaru badań Habilitantki.
5. W latach 2015-2022, czyli po uzyskaniu stopnia doktora, Pani dr E. Łaszkiewicz pełniła też (lub pełni nadal) funkcję wykonawczynie w trzech projektach finansowanych ze środków Unii Europejskiej: Komisja Europejska, Horyzont 2020 oraz Siódmy Program Ramowy
6. Unii Europejskiej, a uczestnictwo w realizacji tych projektów zaowocowało między innymi pięcioma publikacjami (jedna w trakcie recenzji) w międzynarodowych periodykach naukowych posiadających oszacowany współczynnik wpływu (IF). Projekty te, oraz związane z nimi publikacje naukowe, dotyczyły nie tylko problematyki terenów zielonych w zrównoważonym, rozwoju miasta, ale również wyceny wartości dziedzictwa architektonicznego oraz funkcjonowania rynku nieruchomości w kontekście bliskości terenów zielonych.

Podsumowując, uczestnictwo Kandydatki - jako wykonawca i jako kierownik (współkierownik) - w krajowych i międzynarodowych projektach i programach badawczych uznaję za całkowicie satysfakcjonujące w kontekście wniosku awansowego.

W dokumentacji wniosku awansowego (*Wykaz osiągnięć naukowych*, Załącznik nr 4 do wniosku o przeprowadzenie postępowania naukowego, punkt 2.9) jest mowa o 7 „stażach naukowych w zagranicznych instytucjach naukowych” (s. 18-19). Miały one charakter krótkich wizyt studyjnych – 3 do 5 dni, z wyjątkiem jednej wizyty ok 2-tygodniowej. Dotyczyły zawsze problematyki badawczej podejmowanej przez Habilitantkę i Jej publikacji, w tym realizowanych z udziałem naukowców z wizytowanych ośrodków. Były to: Norweski Instytut

Badań Przyrody (NINA) w Oslo (3-krotnie), Uniwersytet Humboldta w Berlinie (3-krotnie) oraz Stockholm Resilience Centre w Sztokholmie. Niedostatkim jest brak dłuższych staży badawczych, związanych także z przeprowadzeniem cykli wykładów, realizacją projektów badawczych czy warsztatów naukowych, czego można byłoby oczekiwać od badaczki co prawda wciąż bardzo młodej, ale o tak intensywnym uczestnictwie w międzynarodowym obiegu naukowym, jak wskazano w charakterystyce dorobku publikacyjnego.

Bardzo pozytywnie w kontekście wniosku awansowego należy z kolei odnotować fakt, że duża aktywność publikacyjna w postaci artykułów w renomowanych czasopismach międzynarodowych zaowocowała nie tylko wskazaną już znaczną cytawalnością Jej dorobku, ale i uznaniem w postaci członkostwa w komitetach redakcyjnych – jako *associate editor* - dwóch prestiżowych czasopism: od 2022.10 *Urban Forestry and Urban Greening* (IF 5,78) oraz od 2018.05 *Frontiers in Environmental Science*, Sekcja *Social-Ecological Urban Systems* (IF 5,41). Ponadto dr E. Łaszkiewicz była jednym z trzech współredaktorów (*jako guest editor*) numeru specjalnego czasopisma *Environmental Science and Policy* (aktualny IF 6,424): *Advancing urban ecosystem service implementation and assessment considering different dimensions of environmental justice*.

II.2 Ocena cyklu tematycznie powiązanych artykułów naukowych przedstawionych w dokumentacji wniosku jako osiągnięcie naukowe o którym mowa w Art. 219 Ust. 1 Pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Chodzi o cykl artykułów stanowiących osiągnięcie naukowe w rozumieniu procedury będącej formalną podstawą nadania stopniu naukowego doktora habilitowanego, cykl nie uwzględniony we wcześniejszym omawianym w recenzji (punkt II.1) zestawieniu 23 publikacji w czasopismach z listy JCR. Jak już stwierdziłem w niniejszej recenzji, Dr E. Łaszkiewicz posiada bogaty i bardzo dobrze upowszechniony w międzynarodowym obiegu naukowym dorobek, dzięki licznym publikacjom w prestiżowych czasopismach zajmujących się problematyką ekonomiczno-ekologiczną oraz gospodarką przestrzenną, w tym zwłaszcza dotyczącą rozwoju miast. Przedstawiony jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu Ustawy cykl został zatytułowany

Dostęp do miejskich terenów zieleni z i jego wartość pieniężna w świetle koncepcji sprawiedliwości ekologicznej

i uznany przez Habilitantkę jako znaczny wkład w rozwój dyscypliny „ekonomia i finanse” (*Autoreferat*, punkt 4, s. 4).

Cykl mieści się całkowicie w głównym nurcie badań Habilitantki opisanym w poprzednim (II.1) punkcie recenzji i obejmuje sześć artykułów. Wszystkie zostały opublikowane w prestiżowych czasopismach posiadających wysokie – jak na czasopisma z zakresu nauk społecznych - współczynniki wpływu (IF). We wszystkich artykułach – i to jest wyraźna różnica w stosunku do wcześniej omawianego cyklu 23 artykułów w czasopismach z listy JCR - Habilitantka jest autorem wiodącym tak z punktu widzenia udziału ilościowego, jak i wkładu merytorycznego: sformułowanie celu i hipotez badawczych, osadzenie w literaturze przedmiotu, opracowanie tekstu i omówienie wyników badań:

1. **Ecosystems Services** (IF 6,15, MNiE 140 pkt): *Attached to or bound to place? The Impact of green space availability on residential duration: The environmental justice perspective*. Habilitantka jest autorem wiodącym, z wkładem w publikację wynoszącym 90%.
2. **Cities** (IF 6,40, MNiE 100 pkt): *Microscale socioeconomic inequalities in green space availability in relation to residential segregation*. Autor wiodący, wkład w publikację 97%.

3. **Environmental Science and Policy** (IF 5,49, MEiN 140): *Children's green walk to school: An evaluation of welfare-related disparities in the visibility of greenery among children*. Autor wiodący, z wkładem w publikację 95%.
4. **Ecology and Society** (IF 4,65, MNiE 140 pkt): *Greenery in urban morphology: a comparative analysis of differences in urban green space accessibility for various urban structures across European cities*. Autor wiodący, z wkładem w publikację 88%.
5. **Ecological Economics** (IF 4,71, MNiE 140 pkt): *Can proximity to urban green spaces be considered a luxury? Classifying a non-tradeable good with the use of hedonic pricing method*. Autor wiodący, z wkładem w publikację 85%.
6. **Ecosystems Services** (IF 6,91, MNiE 140 pkt): *Valuing access to urban greenspace using non-linear distance decay in hedonic property pricing*. Autor wiodący, z wkładem w publikację 60%.

Oceniam wartość naukowotwórczą cyklu jako bardzo wysoką. Świadczą o tym nie tylko wartości współczynnika wpływu (IF) i wartość punktowa według MNiE poszczególnych czasopism, ale również znaczna liczba cytowań; 101 (bez autocytowań) na okres przygotowania dokumentacji (początek roku 2023) według bazy Web of Science i 197 według Google Scholar (obliczenie recenzenta na 8.09.2023)

Ponieważ wszystkie artykuły były przedmiotem bardzo wnikliwego procesu recenzyjnego i edycyjnego, wszystkie bowiem zostały opublikowane w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym, nie ma potrzeby, aby pooddawać poszczególne artykuły z cyklu szczegółowej recenzji merytorycznej czy ocenie z punktu widzenia poprawności zastosowanych metod badawczo-analitycznych. Jako recenzent skupię się na odpowiedzi na bardziej ogólne pytanie:

- czy podejmowana w ramach poszczególnych artykułów cyklu problematyka mieści się w obszarze badawczym dyscypliny ekonomia i finanse i do jakich subdyscyplin tej dyscypliny można ją przyporządkować?;
- na czym polega wkład Habilitantki do tych (wskazanych poniżej w recenzji) subdyscyplin?

Habilitantka przygotowała bardzo obszerny i dobrze ustrukturyzowany *Autoreferat*, którego lektura pozwala odpowiedzieć twierdząco na pierwszą część tego pytania. Wskazuje bowiem, że problem zróżnicowania dostępności do terenów zielonych w miastach i wycena tej dostępności to ważne zagadnienie w badaniach nad nierównościami społecznymi, a konkretnie nad dystrybucyjnym wymiarem sprawiedliwości ekologicznej, czy jej braku. Ważne jest też zwrócenie uwagi na to, że w perspektywie wpływu dostępności do miejskich terenów zielonych na sprawiedliwość środowiskową istotne jest ujęcie tych terenów poprzez pryzmat świadczonych przez nie usług ekosystemowych, nie tylko materialnych, ale i niematerialnych, w tym o charakterze kulturowym.

Podsumowując, można skonkludować, że omawiany cykl artykułów koncentruje się na problematyce nierówności społecznych i sprawiedliwości dystrybucyjnej, a więc zagadnieniach kluczowych dla współczesnej ekonomii w związku z obserwacją wzrostu rozwarstwienia społecznego (rosnącą dywergencją dochodową i majątkową w wielu krajach, w tym najwyżej rozwiniętych – Piketty, Deaton i inni). Przedmiotem badań i głównym ich celem jest identyfikacja nierówności społeczno-ekonomicznych w dostępie do miejskich terenów zieleni oraz ich powiązanie z wartością pieniężną tychże terenów w świetle sprawiedliwości ekologicznej, w miejsce dominującego w literaturze przedmiotu fragmentarycznego opisu dystrybucji dóbr środowiskowych i grup społecznoekonomicznych będących ich konsumentami w przestrzeni miasta. Obejmuje to również badanie nierówności społecznych w dostępie do kulturowych, w tym estetycznych, usług ekosystemowych

świadczonych przez tereny zielone w miastach, co na tle literatury przedmiotu jest rozszerzeniem sposobu rozumienia czy definicji kategorii sprawiedliwości ekologicznej. Można zatem uznać, że omawiany cykl artykułów stanowi wartościowy wkład do dyscypliny ekonomia i finanse, w ramach subdyscypliny ekonomia ekologiczna i ekonomia zrównoważonego rozwoju (*sustainability economics*), w obrębie których właśnie kluczowe znaczenie ma kategoria sprawiedliwości ekologicznej czy wycena środowiska poprzez wartość usług świadczonych przez poszczególne ekosystemy (*ecosystems services*). W pewnym zakresie, a dotyczy to zwłaszcza stosowania metod wyceny hedonicznej (*hedonic pricing*), Habilitantka nawiązuje też do aparatu kategoryjnego i metod analizy właściwych dla mainstreamowej, czyli neoklasycznej, ekonomii środowiska. Wkład Habilitantki do dyscypliny ekonomia i finanse, w powyżej wskazanych subdyscyplinach, polega przede wszystkim na empirycznej identyfikacji – w wybranych aglomeracjach – przestrzennego zróżnicowania nierówności społeczno-ekonomicznych w dostępie do różnego rodzaju terenów zieleni miejskiej, czy różnych miejskich „zielonych ekosystemów” (określenie recenzenta), identyfikacji opartej na zastosowaniu zaawansowanych metod modelowania przestrzennego i ekonometrii przestrzennej. Po drugie, na opartym na wycenie hedonicznej określeniu wartości pieniężnej tego dostępu dla nabywców nieruchomości, łącznie z powiązaniem tej wartości ze sprawiedliwością ekologiczną w wymiarze dystrybucyjnym.

W ujęciu bardziej zdezagregowanym ten wkład Habilitantki obejmuje realizację ośmiu szczegółowych celów badawczych powiązanych z poszczególnymi artykułami w ramach cyklu (*Autoreferat*, s. 12-13, Tabela 1), realizację która pozwoliła Jej na sformułowanie znacznej liczby (ponad 20) wniosków (*Autoreferat*, Tabela 3. s. 29-30) stanowiących poznawczo ciekawy i wartościowy, oparty na aplikacji zaawansowanych metod analizy danych przestrzennych i modelowania przestrzennego, nie tylko ekonometrii przestrzennej ale i metod GIS (Geographical Information System), do badań nad sprawiedliwością środowiskową i nierównościami społecznymi w odniesieniu do obszarów miejskich w związku z przestrzennie zróżnicowanym dostępem do terenów zieleni miejskiej. Można to uznać za znaczący wkład do dyscypliny ekonomia i finanse, w ramach subdyscyplin ekonomia ekologiczna i ekonomia zrównoważonego rozwoju - chodzi bardziej specyficznie o zrównoważony rozwój miasta (*Sustainable Urban Development*) - także od strony metodycznej (metodyczno-analitycznej).

Jak wskazuje wielu autorów, odwołując się zarówno do klasycznych, jak i opartych na wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi informatycznych, w tym metod uczenia maszynowego, badań bibliometrycznych, we współczesnej, ekonomii, poczynając od przełomu lat 70. i 80. ubiegłego stulecia, obserwujemy wyraźny „zwrot empiryczny” (*empirical turn*) we współczesnej ekonomii. Manifestuje się to znaczącym wzrostem udziału w czołowych światowych periodykach ekonomicznych artykułów poświęconych empirycznej analizie zjawisk i procesów ekonomicznych (ekonomiczno-społecznych), a wyraźnym spadkiem udziału publikacji o charakterze – ogólnie rzecz biorąc – teoretycznym². Praktycznie cały opublikowany dorobek naukowy Habilitantki w okresie po uzyskaniu doktoratu, w tym oceniany w tym punkcie recenzji cykl artykułów przedstawiony jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę ubiegania się o stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse, ma taki właśnie, empiryczny charakter. Odpowiada zatem tej uniwersalnej tendencji obserwowanej we współczesnej ekonomii,

². Patrz zwłaszcza: Angrist, J., Azoulay, P., Ellison, G., Hill, R. & Feng Lu, S., 2017, *Economic Research Evolves: Fields and Styles*. American Economic Review: Papers and Proceedings, 107(5), s. 293-297. oraz Hardt L., Kośny M., 2023, *Zwrot empiryczny w ekonomii. Przykład badań nad nierównościami*, w: *Ewolucja nauk ekonomicznych II – ekonomia a pandemia Covid 19*, Wydawnictwo PTE, Warszawa, w druku).

tendencji związanej z dominacją podejścia ściśle pozytywnego, minimalizującego znaczenie czynników aksjologicznych i społeczno-kontekstualnych, czyli podejścia normatywnego w ekonomii jako nauce, a z drugiej strony opartego na rygorystycznej analizie modelowo-dedukcyjnej. Pytanie, czy i w jakim zakresie ta swoista nierównowaga między podejściem pozytywnym i normatywnym może oznaczać zagrożenie dla wzrostu wartości poznawczej ekonomii jako nauki ma oczywiście charakter ogólny (dotyczy metodologii i filozofii ekonomii jako nauki) i wypowiadam go jako recenzent niezależnie od ogólnie wysokiej w sensie poznawczym (empirycznym) i analityczno-metodycznym oceny cyklu artykułów przedstawionych przez Panią dr E. Łaskiewicz jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu Ustawy³.

III. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego, w zakresie kształcenia kadr, popularyzacji nauki i współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym

Jak wynika z informacji przedstawionej w punkcie 6 *Autoreferatu* (Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę, s. 35-38) od roku 2017 do czasu przygotowania wniosku awansowego (początek roku 2023) Habilitantka była zatrudniona na stanowisku adiunkta badawczego i w związku z takim charakterem zatrudnienia nie prowadziła w okresie objętym niniejszą oceną kursowych zajęć dydaktycznych ze studentami: wykłady i ćwiczenia, seminaria licencjackie i magisterskie. Dorobek w tym zakresie jest znikomy i obejmuje jedynie recenzowanie czterech prac magisterskich oraz funkcję promotora pomocniczego w jednej pracy magisterskiej obronionej na Environmental Science and Technology University w Barcelonie. Odnotować można, ale też w niewielkiej skali, pewną aktywność w kształceniu pozakursowym w postaci wykładów w Międzynarodowej Szkole Letniej WE-S UŁ oraz w międzynarodowych warsztatach dla doktorantów zorganizowanych w ramach Balic University Programme.

Pani dr E. Łaskiewicz może się natomiast wykazać dość znaczną – biorąc zwłaszcza pod uwagę krótki okres zatrudnienia po doktoracie - aktywnością w zakresie kształcenia młodej kadry naukowej. Trzykrotnie pełniła (lub pełni nadal) funkcję promotora pomocniczego w przewodach doktorskich: dwóch na macierzystym wydziale i jednego na Faculty of Forestry and Wood Technology Uniwersytetu w Zagrzebiu. W przypadku dwóch osób pełni funkcję opiekuna naukowego doktorantów Szkoły Doktorskiej. We wszystkich pięciu przypadkach problematyka prac doktorskich jest ściśle związana z Jej głównym obszarem badań omówionym w poprzednim punkcie recenzji.

Na podstawie informacji zawartej w punkcie 6.2 *Autoreferatu*, a także w punkcie 2.7 Załącznika nr 4 (*Wykaz osiągnięć naukowych*) stwierdzić można, że dorobek Habilitantki w zakresie organizacji procesu nauczania i badań naukowych jest w okresie objętym oceną skromny. Za wart szczególnego odnotowania uznać należy udział w organizacji dwóch konferencji międzynarodowych (jednej o randze corocznego kongresu) pod auspicjami

³ We współczesnej ekonomii ekologicznej i ekonomii zrównoważonego rozwoju, w których to subdyscyplinach dyscypliny naukowej ekonomia i finanse identyfikują w recenzji wkład Habilitantki do nauki, ma miejsce ożywiona dyskusja (Constanza, Kollis, Gomez-Baggethun i inni), czy podejście czysto monetarne – na przykład z wykorzystaniem wyceny hedonicznej miejskich terenów zielonych jak w recenzowanym cyklu artykułów Habilitantki – jest wystarczającą perspektywą w ocenie kapitału naturalnego czy wartości usług ekosystemowych przez jego komponentów tworzonych (szerzej na ten temat: Dokurno Z., Fiedor B., 2019, Natural Capital Valuation – recent advances from the perspective of sustainable development, Warszawa, PWN, chapter II)

Ecostyems Services Partnership. Habilitantka jest odpowiedzialna za bieżące prowadzenie i aktualizację treści strony internetowej Zakładu Analiz Systemów Społeczno-Ekologicznych UŁ, w którym jest zatrudniona.

Wyżej - choć też nie jest to dorobek bogaty - można ocenić dokonania dr E. Łaszkiewicz w zakresie popularyzacji nauki i badań, Obejmuje to współpracę z jednostkami administracji publicznej (problemy wyceny heroicznej w zarządzaniu miastem), popularyzację wiedzy ekonomiczno-ekologicznej wśród młodzieży licealnej (dwa projekty), a także – w szczególności – udział w kilku audycjach radiowych i telewizyjnych poświęconych znaczeniu zieleni miejskiej w zrównoważonym rozwoju miasta. Ponadto dr E. Łaszkiewicz jest autorką dwóch artykułów poświęconych problematyce ekonomiczno-ekologicznej opublikowanych na łamach „Gazety Wyborczej”.

Ściśle powiązany z poprzednio omówionym nurtem aktywności Habilitantki jest Jej współpraca z potencjałem społecznym i gospodarczym. Obejmuje to po pierwsze trzy ekspertyzy i raporty przygotowane dla instytucji publicznych Łodzi, dotyczące funkcjonowania rynku nieruchomości mieszkaniowych oraz terenów zieleni miejskiej w tej aglomeracji. Po drugie, udział w zespołach eksperckich (dwóch panelach obywatelskich) związanych z problematyką ekonomiczno-ekologiczną.

IV. Stwierdzenie o zasadności nadania Kandydatowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w zakresie dyscypliny ekonomia⁴

Po szczegółowym zapoznaniu się i dokonaniu całościowej oceny dorobku naukowo-badawczego dr Edyty Łaszkiewicz, ze szczególnym uwzględnieniem powiązanego tematycznie cyklu artykułów pt. *Dostęp do miejskich terenów zieleni i jego wartość pieniężna w świetle koncepcji sprawiedliwości ekologicznej klimatu*, oraz całego opublikowanego dorobku naukowego, a także z całą przedłożoną mi dokumentacją dotyczącą działalności dydaktycznej i organizacyjnej, kształcenia kadr, popularyzacji nauki oraz współpracy z otoczeniem społeczno-instytucjonalnym Kandydatki, adiunkta w Katedrze Gospodarki Regionalnej i Środowiska, w Zakładzie Analiz Systemów Społeczno-Ekonomicznych na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego, stwierdzam, że w mojej ocenie dorobek ten ujęty jako całość spełnia warunki uzyskania stopnia doktora habilitowanego określone w *Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (art. 219 ust. 1 pkt 2). Wnoszę przeto o dopuszczenie tego wniosku do dalszego procedowania w ramach Komisji Habilitacyjnej powołanej przez Radę Doskonałości Naukowej..

⁴ Wniosek sformułowany w odniesieniu do klasyfikacji nauki w Polsce zgodnie ze stanem prawnym na okres złożenia dokumentacji, a także w zgodności z pismem Dziekana Wydziału Ekonomii i Finansów w przedmiotowej sprawie.